

ТРАЈНА ДЕНТИЦИЈА: ЕМБРИОЛОГИЈА И АНАТОМОХИСТОМОРФОЛОГИЈА

Автор: **БОНА Л. БАЈРАКТАРОВА**

Издавач: **"LOURENS KOSTER"** (Едиција Учебни помагала), Скопје 2000

Стручната и научна издавачка активност на проф. д-р Бона Бајрактарова, д-р сци. датира од поодамна. За нејзиното дело - книгата ТРАЈНА ДЕНТИЦИЈА: ЕМБРИОЛОГИЈА И АНАТОМОХИСТОМОРФОЛОГИЈА, како и за вкупните нејзини професионални остварувања, наградена е со високото општествено признание на Република Македонија - наградата „Климент Охридски“. Тука треба да се споменат и прирачникот „Млечни и трајни заби“ (Просветно дело, Скопје 1994 г.) и поглавјето „За млечните и трајните заби на детето“ во Факти за животот (УНИЦЕФ, 1997 г.).

Книгата **ТРАЈНА ДЕНТИЦИЈА: ЕМБРИОЛОГИЈА И АНАТОМОХИСТОМОРФОЛОГИЈА**, (LOURENS KOSTER, едиција: Учебни помагала), Скопје, издадена е во 2000-та година. Со издавањето на оваа книга, македонската стручна литература се збогатува со дело кое има значење за фундаменталната, но и за апликативната стоматологија. Книгата е богато илустрирана и оформена, на 256 страници, настанала како резултат на интенцијата на авторот за што подетално и подобро спознавање на денталните развојни процеси, од аспект на макро и микроструктурните специфичности, односно нивната меѓусебна поврзаност и испреплетеност. Посебен квалитет на оваа книга е претставувањето на временската детерминација на денталните развојни процеси кај македонските деца, што заедно со посебното издвојување, дефинирање и нагласување на клиничките аспекти на презентираната проблематика, претставува специфична оригиналност.

Во книгата се дадени современите релевантни ставови на светската стручна и научна литература од оваа област и се преточени соз-

нанијата и резултатите од сопствените истражувања на авторот по однос на развитокот на трајната дентиција, како и алвеоларната и клиничка ерупција кај децата од Р. Македонија. Тука за првпат се постулирани стандардите од оваа област кои се однесуваат на нашата популација - децата од централните подрачја на Р. Македонија, врз база на кои се отвораат можности за користење на дентицијата како параметар за одредување на матурацискиот статус на организмот.

Материјалот во книгата: ТРАЈНА ДЕНТИЦИЈА: ЕМБРИОЛОГИЈА И АНАТОМОХИСТОМОРФОЛОГИЈА е систематизиран во десет поглавја, презентирани по логичен редослед.

Во првото - ИСТРАЖУВАЊЕ НА ДЕНТАЛНИТЕ ПРОЦЕСИ, е даден преглед на методите кои се користат за истражување и дефинирање на одделни значајни фази од развојот и еруптивниот тек на трајната дентиција, како и можноста за користење на статусот на дентицијата како индикатор на биолошката зрелост на индивидуата. Во второто - РАЗВИТОК НА ТРАЈНИТЕ ЗАБИ е проследен развојот на научната мисла во доменот на денталните развојни процеси и хронологијата на развитокот на забите. Третото поглавје е посветено на ХИСТОМОРФОЛОГИЈАТА, а четвртото на АНАТОМОМОРФОЛОГИЈАТА НА ТРАЈНИТЕ ЗАБИ. Петтото поглавје се однесува на ЕРУПЦИЈАТА НА ЗАБИТЕ и механизмот на еруптивниот процес, шестото и седмото се посветени на АЛВЕОЛАРНАТА, односно КЛИНИЧКА ЕРУПЦИЈА НА ТРАЈНИТЕ ЗАБИ. Осмото поглавје го разгледува ЗАЕМНИОТ ОДНОС НА РАЗВОЈНИТЕ ПРОЦЕСИ НА ТРАЈНИТЕ ЗАБИ, а деветтото - ДЕНТАЛНА ВОЗРАСТ го промовира методот за одреду-

вање на биолошката возраст, односно физиолошкиот развоен статус на организмот преку дентицијата, покрај методите на проценка на степенот на развој на организмот според телесната висина и тежина, развитокот на скелетот и појавата на секундарни полови карактеристики. Десеттото поглавје е посветено на МЛЕЧНИТЕ ЗАБИ.

Проф. Бајрактарова, како добар познавач на проблематиката која ја обработува и како повеќегодишен универзитетски професор, преку својот оригинален, дидактички издржан и јасен концепциски пристап во презентирањето на материјата илустрирана со бројни слики, рендгенограми и табели, истата ја прави разбирлива, полесно совладлива. Текстот е сосе-

ма јасен, со добро обмислена и јасна композиција на речениците.

Значењето на оваа книга, засега единствена од областа на денталната ембриологија и анатомохистоморфологија на македонски јазик, ќе биде мошне големо за студентите по стоматологија, докторите на стоматологија, специјализантите и специјалистите од сите стоматолошки дисциплини, педијатрите и антрополозите - за клиничката и научно-истражувачката работа. На многумина кои ќе се обидат да работат на некој проблем од оваа област, оваа книга ќе им заштеди повеќе време - во неа ќе имаат одговор на своето прашање...“ (извод од рецензијата - проф. д-р Љ. Нечева и проф. д-р Н. Гривчева-Јаношевиќ).

Ас. д-р сци. Златко Георгиев